



Fra:	KS	Dato:	19.04.2018
Til:	Kommunal- og forvaltningskomiteen	Dokument nr.:	18-00875-5
Kopi til:			

## Høring ny kommunelov – KS innspill

KS mener at lovforslaget vil bidra til å styrke selvstyret og det lokale folkestyret, og gjøre kommuneloven enklere, mer tilgjengelig og mer betydningsfull.

### KS er særlig fornøyd med:

**Formålet med loven er å aktivt fremme selvstyret.** Stortinget bør vurdere om begrepet folkestyre kan supplere, men ikke erstatte, begrepet selvstyre i formålsparagrafen. Å fremme det lokale selvstyret var det grunnleggende formålet med Stortingets anmodning til regjeringen om en helhetlig gjennomgang av kommuneloven. Forslaget til formålsparagraf har fått bred støtte i høringen og selvstyret er grunnleggende for mange av bestemmelsene i forslag til ny kommunelov.

**Lovfesting av selvstyret og prinsipper for nasjonale myndigheters forhold til selvstyret.** Lovfesting tydeliggjør selvstyret som viktig verdi for innbyggerne og at det må foretas avveining mellom nasjonale mål og det kommunale selvstyret når staten vurderer å begrense selvstyret. Lovfesting ivaretar kravet i Europarådets charter om lokalt selvstyre og er en naturlig oppfølging av grunnlovsbestemmelsen av det lokale selvstyret.

**Ny internkontrollbestemmelse til erstatning for internkontrollbestemmelsene i særlovgivningen.** Dette vil forenkle og forbedre det samlede internkontrollregelverket, og gir grunnlag for at internkontroll i større grad er del av ordinær ledelse og virksomhetsstyring. KS forutsetter at blir en særlovsgjennomgang, der målet er å oppheve mesteparten av særlovgivningens internkontrollbestemmelser for kommuneplikter.

### KS er også fornøyd med:

- Folkevalgte som har vervet som sin hovedbeskjeftigelse for rett til ettergodtgjøring og velferdsrettigheter som de ansatte har.
- Utvidet innsynsrett for folkevalgte organer uten utvidet taushetsplikt for folkevalgte.
- Lovfesting av kommunedirektørens myndighet og oppgaver, herunder løpende personalansvar.
- Kommunestyret/fylkestinget selv kan benytte andre betegnelser på den øverste administrative leder enn kommunedirektør.
- Sterkere vektlegging av langsiktig økonomisk handlefrihet og et skritt i retning av konsernregnskap
- Ryddigere regulering av interkommunalt samarbeid.
- Styrket egenkontroll bl a ved at kontrollutvalget får utvidet rett til innsyn og undersøkelser i eksterne virksomheter som utfører oppgaver på vegne av kommunen eller fylkeskommunen.
- Kommunene og fylkeskommunene får en sterkere stilling i tilsynsprosessen, mer reell samordning av statlige tilsynsmyndigheter og større hensyn til det samlede tilsynet i den enkelte kommune.

### KS ønsker særlig endring på disse områdene:

**Innsnevret omfanget av hva som skal anses som folkevalgte organer og dermed folkevalgte.** Følgende organer bør ikke defineres som folkevalgte organer: Styret for en institusjon, underordnede styringsorganer i kommunale oppgavefelleskap, styret i kommunale og fylkeskommunale foretak, partssammensatte utvalg og råd for eldre, mennesker med nedsatt funksjonsevne og ungdomsråd. Det strider mot alminnelig forståelse av begrepet folkevalgt. Det er problematisk at kommunedirektøren, ansatte eller brukerne kan oppnevne folkevalgte, sågar alle i et folkevalgt organ, som det åpnes for i bestemmelsen om styret for instruksjon. Det er videre urimelig å

anse kommunenes administrative ledelse som folkevalgte i et underordnet styringsorgan. Dersom partssammensatte utvalg og styre for kommunale eller fylkeskommunale foretak likevel blir regulert som folkevalgte organer, bør det presiseres at ansattes representanter ikke er folkevalgte. Medvirkningsordninger (eldreråd, råd for personer med funksjonsnedsettelse og ungdomsråd) bør reguleres som innbyggerdeltakelse.

**Sørge for at kommuner og fylkeskommuner får kompensert merkostnadene som følger av de folkevalgtes rettigheter.** Dette kan løses ved å gi kommuner og fylkeskommuner refusjonsrett for de som omfattes av endringen.

**Åpne for mer fleksible måter å involvere innbyggerne i politikktutvikling mellom valg.** Flere av kommunene som skal slå seg sammen har lagt til grunn en ordning med komitéer eller ad hoc-utvalg for økt innbyggerinvolvering. KS anbefaler at kommunestyret kan opprette komitéer bestående av folkevalgte og innbyggere, uten at innbyggerne blir betegnet som folkevalgte. KS mener kommunestyret skal gis adgang til å gjøre unntak fra saksbehandlingsregler og valgbarhetsregler for komitéer, men ikke gi adgang til å delegere beslutningsmyndighet til disse. Kommunestyret bør ha adgang til å delegere denne myndigheten til formannskapet og utvalg.

**Sørge for at innføring av internkontrollbestemmelsen følges av særlovsgjennomgang av samtlige internkontrollbestemmelser.** Stortinget besørge for at det ikke gjøres unntak for forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesteloven samt lovbestemmelsene som hjemler forskriften. Unntaket er ikke særlig godt begrunnet. Ettersom det kan føres statlig tilsyn med forskriften, synes unntaket å stå i direkte motsetning til departementets generelle omtale av tilsyn med internkontroll på side 269: «Statlig tilsyn med internkontroll skal bidra til å sikre regeletterlevelse. Det er imidlertid utenfor tilsynets oppgave å kontrollere, og dermed styre, kommunens alminnelige ledelse og styring.» En særlovsgjennomgang vil gi et bedre grunnlag for vurdere behovet for mer samordnede internkontrollkrav opp mot behovet for en egen internkontrollforskrift for helse- og omsorgstjenesten. En særlovsgjennomgang vil også kunne gi et grunnlag for å vurdere om det bør være en tilsynshjemmel eller ikke, dersom konklusjonen blir at det er behov for å opprettholde en egen internkontrollbestemmelse for helse- og omsorgstjenestene.

**Adgang til å lånefinansiere tilskudd til felles investeringsprosjekter med deltakelse fra både kommuner og fylkeskommuner.** Uten slik adgang, blir denne typen samarbeid dermed vanskelig ettersom slike tilskudd må finansieres over driftsbudsjettet. KS kan ikke se at departementet har begrunnet avgrensningen i særlig grad. Når det er nødvendig med investeringer på annet rettssubjekts eiendom for å få gjennomført kommunale eller fylkeskommunale tiltak, er det viktig å kunne finne fleksible løsninger. Lånefinansiering av investeringstilskudd hadde vært et godt virkemiddel i slike tilfeller. Stortinget bør følge kommunelovutvalgets mindretall.

**Tillate at kommunestyremedlemmer kan velges til styre i kommunale og fylkeskommunale foretak.**

Lovforslaget innebærer en innskrenkning av det kommunale selvstyret. Kommunestyret bør ha frihet til å velge sammensetningen av styret. Forslaget betyr at kommunen får mindre handlingsrom enn eiere av et aksjeselskap. Kommunestyremedlemmers dobbeltrolle kan i stedet håndteres gjennom habilitetsregler.

KS ønsker også følgende endringer/presiseringer;

- Ikke behov for å videreføre reglene om kommunestyre- og fylkestingskomiteer.
- Anmode regjeringen om å utrede hvordan et samlet regnskap også kan omfatte tjenesteproduksjon i virksomheter utover kommunen som juridisk enhet.
- Presisere og tydeliggjøre at økonomiplan skal vise hvordan de langsiktige målene i kommunale og regionale planer skal følges opp.
- Ikke pålegge at representantskap i kommunalt oppgavefelleskap skal ha deltagelse fra alle kommunene. Gi adgang til fullmaktsrepresentasjon til ordfører eller annen folkevalgt også i annen kommune i interkommunalt samarbeid.
- Presisere at statlig tilsyn med internkontroll etter kommuneloven, som ved tilsyn ellers, er et lovlig tilsyn.
- Mulighet for fylkesmannen til å kunne pålegge øvrige tilsynsmyndigheter å tilpasse tilsynsaktivitetene hvis fylkesmannen anser at det samlede omfanget av tilsyn mot den enkelte kommune er for stort.